

І.В.ГАВРИЛОВА,

завідувач науково-просвітницьким
відділом Миколаївського обласного
краєзнавчого музею,
м. Миколаїв

ІНТЕРАКТИВНА ВИСТАВКА В МУЗЕЇ

В теперішній час життєво важливо якомога повноцінно використовувати культурно-освітній потенціал музеїв у справі виховання підрастаючого покоління. Молодь ХХІ століття здивувати дуже важко, адже суперниками музеїв є величезний інформаційний масив: телебачення, мас-медіа, Інтернет, комп'ютерні ігри, тощо. Але у порівнянні з ними музеї мають суттєву перевагу : в центрі музейного процесу знаходиться оригінал історії та культури. [3, с.3]

28 серпня 2012 року на вулиці Набережній 29 було відкрито експозицію Миколаївського обласного краєзнавчого музею. Тут він відсвяткував свій 100-літній ювілей. До знаменної дати колективом музейників була розгорнута велика збиральницька робота. Друзі музею та мешканці міста щедро ділилися своїми сімейними реліквіями. Серед них предмети побуту, документи, світлини, іграшки, книги, підручники, шкільне приладдя, меблі та інше.

Після огляду зібраних подарунків виявилось, що багато речей побутували в нашому місті під час Першої світової війни (1914-1918рр). Це було символічно, адже з тих подій минуло сто років. Відомо, що за радянських часів зберігати фото та документальні матеріали учасників Першої світової війни було небезпечно, цей період не висвітлювався і в музейних експозиціях. Тому виникла ідея створити виставку, присвячену життю наших пращурів у цю складну історичну епоху. Виставка отримала назву «Вот город мой сто лет назад, он полон предками моими». Ми вирішили розповісти про життя людей під час війни, про внесок різних верств населення міста у справу перемоги та повернення миру. Це дуже важливо, адже: «...культурное богатство обладает особым свойством: оно должно взаимодействовать с сегодняшним миром людей, ибо только в этом случае оно будет давать духовные силы, обогащать жизненные интересы и помыслы разных групп населения, способствовать появлению новых мотивов социально значимой деятельности». [3, с.5]

Ми врахували, коли люди приходять до музею, то потрапляють у особливий світ, присвячений якійсь події. Всі експонати виставки створені багатьма творцями. Відвідувачі вступають у діалог, емоційний контакт з різними, паралельно існуючими в одному просторі світами. [3, с.7]

Мистецтво музейної експозиції поступово стає самостійним жанром науково-художньої творчості, в основі якого перетворення єдиного концептуального задуму в органічно цілісну предметно-просторову систему. Щоби музейна експозиція привертала до себе увагу, була дидактична і побуджувала відвідувачів до інтелектуальної творчості та духовного розвитку, необхідна майстерність та креатив.

Плануючи експозицію, психологи радять створювати: «...атмосферу того времени, к которому относятся экспонаты. Лучше всего это удается с помощью ансамблевого метода, сохраняющего жизненные связи предметов и восстанавливающего контекст, в котором они существовали»... [1, с.18]

Відтворивши на виставці вулицю міста, вокзал, сад тверезості, магазин, аптеку, шпиталь, гімназію, куточок кімнати дівчини, кухню, дитячу та інші типологічні історико-побутові комплекси початку ХХ століття, ми занурюємо відвідувачів у певне історичне середовище.

Під час роботи над виставкою ми свідомо відмовилися від великої кількості предметів, адже: «...конкретное впечатление от одного экспоната при условии понимания его содержания и места в системе экспозиции имеет куда большее значение, чем возникновение общего, часто поверхностного представления о музее в целом».[7,с.26] Площа залу, де розташувалася виставка, доволі велика. Експозиція не переобтяжена, в залі та вітринах багато повітря.

Музей це місце, де сьогодні синтезуються традиційні та новаторські дії. [4, с.4] Виставка «Вот город мой сто лет назад, он полон предками моими» створена інтерактивною, з елементами інсталяцій. В залі можна сидіти на лавці, гортати сторінки альбому з фотокопіями світлин, подивитись чорно-білий німий фільм, лялькову виставу «Кукольный переполох», взяти участь в уроці чистописання, тощо.

Музей сьогодні – унікальний механізм соціально-культурної комунікації, який сприяє взаємодії епох та культурних спільнот, стимулює соціально-культурну активність. Виставка «Вот город мой сто лет назад» націлена на роботу з різними соціальними та віковими групами та з конкретною людиною особисто. Так, для всіх відвідувачів цікавим є урок краснопису, або чистописання. Він проводиться в ході екскурсії. Кожен екскурсант сідає за стіл, бере в руки ручку з пером і має написати в зошиті фразу «Да будет мир!» «...Личное участие «в делах прошлого» может дать посетителю подлинный опыт исторического деяния, который человек не может получить ни из книг, ни из фильмов, ни в школе...» [1, с.18]

В роки Першої світової війни в Миколаєві працювало кілька кінотеатрів, тому ми запрошуємо переглянути чорно-білий фільм «Слава нам, смерть врагам!». Це історія життя сестри милосердя, яку розповів режисер Ханжонков О.О. у 1914 році. Для сучасного глядача побачене стає одкровенням, а іноді відкриттям. «...В такой экспозиции могли бы обрести жизнь и музыка того времени...» Музейні працівники оформили фільм вальсами та маршами того часу.

Один із напрямків роботи музеїв зі студентською аудиторією – допомога в опануванні майбутньої професії, сприяння розвитку інтересів та здібностей. Вже накопичено певний досвід у співпраці Миколаївського обласного краєзнавчого музею та Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв. Виставка «Вот город мой сто лет назад» не стала винятком. Одніми з перших на неї завітали студенти цього вищого навчального закладу. Їх очолила Чеботаєва О.М. – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурно-дозвілєвої діяльності ВП «МФ КНУКіМ». «...Музей предлагает ... возможность включения в игровую или творческую деятельность непосредственно на экскурсии»... [7, с.26] Тому крім речей та документів в цей ансамбль включається екскурсовод, одягнений притаманно епосі, який починає спілкування з кількох фраз французькою мовою, проводить урок, дає коментарі під час перегляду фільму.

Ми зацікавлені в тому, щоб студенти полюбили музей, сприймали його як місце, де можна вести себе природно: адже тут немає домашніх завдань, не ставлять оцінки. Тут затишно і комфортно, можна відпочити, відсвяткувати день народження, прийти сюди з друзями, взяти участь у цікавих заходах і обов'язково чомусь навчитися. Під час спілкування зі студентами екскурсовод, як режисер, непомітно переконує в тому, що музей їм може стати у нагоді в багатьох життєвих ситуаціях.

Література:

1. Коваль М. Когда вы делаете экспозицию. // Советский музей. 1990. №1.
2. Нагорский Н.В. Музей как открытая педагогическая система. // Педагогика. 2005. №4.
3. Нагорский Н.В. Музейная педагогика и музейное педагогическое пространство. [http : // portalus.ru](http://portalus.ru) (с).
4. Озерова Д.Е. Современные формы работы с посетителями Германии и России. // Педагогический вестник. 2002. №2.
5. Повість минулих літ. Київ. 1989.
6. Юхневич М.Ю. Когда школьник приходит в музей самостоятельно. // Советский музей. 1984. №1.
7. Юхневич М.Ю. Я поведу тебя в музей! Учебное пособие по музейной педагогике. М., 2001.